Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18248

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu, orijinal ad? Nasal Obstruction Symptom Evaluation (NOSE) Scale olan ölçe?in Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, bireylerin ya?ad??? burun t?kan?kl??? semptomlar?n?n ?iddetini ve bu semptomlar?n günlük ya?am aktiviteleri üzerindeki etkisini subjektif olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in Türkiye'deki kullan?m? için uyarlama ve geçerlik çal??malar? 2018 y?l?nda Onerci Celebi ve arkada?lar? taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu form, KBB (Kulak Burun Bo?az) prati?inde nazal obstrüksiyon tedavisinin etkinli?ini de?erlendirmek ve hastalar?n tedavi öncesi ve sonras? durumlar?n? kar??la?t?rmak için kritik bir araçt?r.

Anahtar Kelimeler

Burun t?kan?kl???, NOSE ölçe?i, nazal obstrüksiyon, ya?am kalitesi, adaptasyon, rinosinüzit.

Yazarlar

Özlem Önerci Celebi, E. Araz Server, O. Yi?it, E. S. Longur

Amaç

Bu formun temel amac?, hastalar?n alg?lad??? burun t?kan?kl??? semptomlar?n?n yo?unlu?unu sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Ölçek, sadece semptomlar?n varl???n? de?il, ayn? zamanda bu semptomlar?n uyku, nefes alma, fiziksel aktivite ve genel sosyal i?levsellik gibi günlük ya?am?n farkl? yönlerini ne ölçüde olumsuz etkiledi?ini de belirlemeyi amaçlar.

Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu, klinisyenlere cerrahi veya medikal tedavi kararlar? al?rken ve uygulanan tedavinin ba?ar?s?n? objektif psikometrik verilerle desteklerken yard?mc? olmak üzere tasarlanm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, uluslararas? alanda kabul görmü? NOSE ölçe?inin Türk popülasyonunda kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lam??t?r.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, hastan?n subjektif olarak bildirdi?i nazal obstrüksiyon semptomlar?n?n ?iddeti ve buna ba?l? fonksiyonel bozukluktur. Orijinal NOSE ölçe?i, nazal hava yolu t?kan?kl???na ba?l? olarak ortaya ç?kan be? temel semptom alan?na odaklan?r. Bu alanlar genellikle nefes alman?n zorlu?u, uyku bozuklu?u, fiziksel aktivite k?s?tl?l???, burun t?kan?kl??? hissi ve günlük aktivitelerde k?s?tlanmad?r.

Formun yan?tlar? 5 puanl? bir Likert skalas? üzerinden toplan?r (genellikle 0 = Hiç sorun yok; 4 =

ARABPSYCHOLOGY.COM

A??r? sorun). Toplam skor, ham skorun 20 ile çarp?lmas?yla 0 ile 100 aras?nda bir de?ere dönü?türülür; daha yüksek skorlar, daha ?iddetli semptom ve fonksiyonel bozuklu?u i?aret eder. Ölçek, genellikle unidimensional (tek boyutlu) bir yap?y? temsil eder, yani tüm maddeler tek bir genel nazal obstrüksiyon ?iddeti faktörünü ölçmektedir.

Geçerlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Onerci Celebi et al., 2018), ölçe?in yap?sal ve kültürel geçerlik analizleri yap?lm??t?r. Uyarlama süreci, çeviri-geri çeviri yöntemini takiben uzman görü?leri ile dilsel ve kültürel e?de?erli?in sa?lanmas?n? içermi?tir.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, adaptasyon çal??mas?n?n ba?l??? (Adaptation and validation) ölçe?in yap? geçerli?inin, muhtemelen di?er ya?am kalitesi ölçekleri (örne?in, SF-36) veya objektif nazal ak?m ölçümleri (rinoskopi, rinomanometri) ile korelasyonlar arac?l???yla test edildi?ini göstermektedir. Bu tür analizler, ölçe?in gerçekten nazal obstrüksiyonun etkilerini ölçtü?ünü kan?tlamak için zorunludur.

Güvenirlik

Adaptasyon çal??mas?, ölçe?in güvenilirli?ini (tutarl?l???n?) de?erlendirmi?tir. Güvenirlik analizleri genellikle iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve/veya test-tekrar test güvenilirli?i yöntemlerini içerir.

Onerci Celebi ve arkada?lar? taraf?ndan yürütülen çal??mada, Türkçe Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu'nun yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Bu, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ü anlam?na gelmektedir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in zaman içinde ve farkl? durumlarda stabil sonuçlar üretebildi?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu'nun (NOSE) faktör yap?s? genellikle basittir. Orijinal ölçek, tek bir genel nazal obstrüksiyon faktörünü ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda da (Onerci Celebi et al., 2018) muhtemelen do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya aç?klay?c? faktör analizi (AFA) kullan?larak ölçe?in unidimensional (tek boyutlu) yap?s? test edilmi? ve do?rulanm??t?r. Bu, be? maddenin tamam?n?n nazal obstrüksiyonun genel ?iddetine katk?da bulundu?u anlam?na gelir ve bu da klinik skorlaman?n basit toplam skor üzerinden yap?lmas?n? destekler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Subjektif Semptom De?erlendirme Formu (5 maddeli, Likert tipi derecelendirme)

Language Available: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal NOSE)

Population Group: Nazal obstrüksiyon ?ikayeti olan hastalar (Rinoloji/KBB hastalar?)

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Nazal hava yolu t?kan?kl???, septal deviasyon, rinit veya sinüzit gibi nedenlerle burun t?kan?kl??? ya?ayan klinik popülasyon.

Test Methodology: Hastan?n son bir ay içindeki semptom ?iddetini 5 puanl?k bir skala (0-4) üzerinde de?erlendirmesi istenir. Toplam skor 0-100 aras?nda normalle?tirilir.

Anahtar Kelimeler

Nazal obstrüksiyon, burun cerrahisi, septoplasti, ya?am kalitesi, psikometrik özellikler, rinosinüzit.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: oonerci@yahoo.com (Sorumlu Yazar: Özlem Önerci Celebi)

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu ölçek, 2018 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Orijinal NOSE ölçe?i genellikle klinik ve akademik kullan?m için yayg?n olarak eri?ilebilir olsa da, Türkçe versiyonunun kullan?m? için yay?mlayan yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir. Sorumlu yazar?n ileti?im bilgisi mevcuttur.

Orijinal PDF doküman?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir.

The original PDF can be downloaded here: the-nasal-obstruction-symptom-evaluation-scale-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Onerci Celebi, O., Araz Server, E., Yigit, O., & Longur, E. S. (2018). Adaptation and validation of the Turkish version of the Nasal Obstruction Symptom Evaluation scale. *In International forum of Allergy & Rhinology*, *8* (1), 72-76. doi: 10.1002/alr.22031

Burun T?kan?kl??? ?ikayet De?erlendirme Formu Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içeri?inde ölçe?in maddeleri yer almamaktad?r. Ancak, ölçek orijinal NOSE ölçe?i ile ayn? yap?y? korudu?u için, tipik olarak a?a??daki 5 maddeyi (veya e?de?erlerini) içermektedir. Hastalardan son 1 ay içindeki deneyimlerini 0 (sorun yok) ile 4 (a??r? sorun) aras?nda derecelendirmeleri istenir.

Burnunuz ne kadar t?kal?yd? veya dolu hissediyordu?
Burnunuzdan nefes almakta ne kadar zorland?n?z?
Burnunuzdaki t?kan?kl?k, uyuman?z? ne kadar etkiledi?
Burnunuzdaki t?kan?kl?k, normal fiziksel aktivitenizi (yürüme, merdiven ç?kma vb.) ne kadar etkiledi?
Burnunuzdaki t?kan?kl?k, burnunuzdan rahat nefes alamaman?z nedeniyle ne kadar utanç veya hayal k?r?kl??? yaratt??

ARABPSYCHOLOGY.COM